

2 bilar och älg E 4-krockade vid Nordmaling

NORDMALING (VK)

En ny svår olycka med en älg inblandad inträffade strax efter kl 20 på onsdagskvällen på E 4:an vid Norrsjön cirka tre km norr om Levar. Olyckan hade kunnat få mycket svåra följder. Den bil som krockade med älgen var vid undanmanövrer nära att frontalkrocka med en mötande bil. Nu undkomde två i olycksbilen med skörsår i ansiktet och på händerna.

Bilden fördes av försäljaren Bo Olofsson, Örnsköldsvik. Han var på hemväg från Umeå. Som ressällskap hade han fästmon Inger Jonsson.

— Den mötande bilen slog om på halvljus på rätt långt håll. Även jag bländade av, men kopplade strax efter åter på hellyset och blev då varse älgen, berättar konditor Arnold Engman, Nordmaling, vilken tillsammans med sin maka Karin blev åsyna vittnen.

— Älgen hade klarat sig om den inte mitt på vägen stannat för att upp — tydligen paralyserad av de mötande ljuskäglorna. I stället för att fortsätta vände den och träffades av ö-viks-bilens framparti. Älgen kastades upp och över bilen vars framruta, sidorutor samt bakruta krossades.

Efter smällen mot älgen gick olycksbilen mot den engmanska bilen och törnade mot dess högra långsida. Ö-viks-bilen fick bärgas från platsen. Tur i olyckan var att det var en mindre älg man krockade med. De två skadade fördes till Nordmalings sjukstuga där de blev omplåstrade. Förutom skörsår hade fröken Jonsson möjligen ådragit sig en hjärnskakning och båda blev senare under kvällen transporterade till Örnsköldsviks lasarett. Platsen är av ortsborna känd som älgstråk, men inga varningsskyltar är uppsatta. 1-10-70

Nordmaling

Trivselträff i Ava bygdegård

Fredag 2 okt. kl 19.00 Presentation av studieprogrammet. Sång av systarna Holmlund, Nyåker.

Studieförbundet
Vuxenskolan
1-10-70

Nordmalings- makar får ej ha djur

Regeringsrätten har inte gjort någon ändring i det av makarna Ingrid och Bertil Nilsson, Levar, Nordmaling, överklagade beslutet av länsstyrelsen att förbjuda makarna Nilsson att tv ha hand om nötkreatur och lägga dem att avhända sig djuren och förbjuda dem att därefter anskaffa nötkreatur. 2-10-70

— Illa ställt för ungdomen i Nordmaling

NORDMALING (VK)

Hur har vi det med ungdomens möjligheter att känna trivsel i Nordmaling? Frågan går i det här fallet till skoleleven Lena Jonsson, Gräsmyr (14), som just nu är pryö på VK:s lokalredaktion i Nordmaling.

— Det är illa ställt, menar hon. Ungdomen har ingenstans att ta vägen. Lokalbristen verkar vara mest prekär. Ute i byarna finns det på sina håll bygdegårdar eller byastugor. De fyller en viss uppgift, men tyvärr blir det också utgifter i sammanhanget. Varför kan inte dessa lokaler ställas gratis till ungdomens förfogande? Kommunen kan väl träda emellan. Det kanske är välplacerade pengar.

Mest illa ställt tycks det vara i tätorten Nordmaling. Där har man endast föreningshuset, som numera helt är biograf, och församlingsgården. Biografen håller inte så hög standard, men det bottnar måhända i det faktum att rörelsen inte ger så god avans. Men nog bör det vara ett kommunalt intresse att det finns en lokal av hyfsad standard. Här kastar Lena fram ett förslag. Hur blir det med nuvarande sjukstugan när den nya är klar? Har hört att landstinget inte har några direkt aktuella planer och att fastigheten i så fall skulle kunna doneras till kommunen. Varför då inte ge det uppväxande släktet en riktigt fin chans till bättre lokaler? Det skulle väl vara en fin julklapp.

I vintras gjorde Arne Nilsson och Eva Lundgren en utredning med 8:orna vid skolan som underlag. Den utredningen gav ett klart besked om att vad ungdomen i dag främst behöver är lokaler. De politiska partierna har också i höstens valpropaganda allmänt talat om att man vill värna och göra något för ungdomen. Är det tomt prat eller vill man verkligen försöka åstadkomma något?

Varför flyttar ungdomen från Nordmaling? I många, ja kanske i de flesta fallen, är det förstas arbetsuppgifterna som lockar. Men jag skulle tro att många stannade kvar om det bara funnes bättre möjligheter till förströelse här hemma. Det gäller att handla innan det blir för sent, innan kommuninvånarnas medelålder pekar mot ålderdomshemmet. 2-10-70

VIGDE 2-10-70

Herr Thore Dahlberg, Brattfors, Nordmaling och Siv Asberg, Kråken, Nordmaling. Vigseln förrättades i Nordmalings kyrka av komminister Herbert Andersson (Foto Pär, Umeå).

Vägar och va i Rundvik för nära fyra miljoner

NORDMALING (VK)

Kommunalnämnden i Nordmaling hade inte bara skatteproblem att brottas med i fredagens sammanträde. Föredragningslistan var diger. Bl a hade man att ta ställning till en ny jättestor investering i Rundvik, vatten, avlopp, dagvattenledningar och gator i nordvästra delen av samhället för en total kostnad av 3.705.000 kr. AMS har sagt ja till arbetet, som skall drivas som kommunalt beredskapsarbete men utföras av AMS storarbetsplats, Umeå.

CBK får i uppdrag att utföra inventering och projektering av skolbyggnadsföretag avseende budgetåren 1971/72–1975/76. I första hand gäller det högstadiets om- och tillbyggnad. Nämnden beslöt att till T Nordströms såg- och hyvleri, Örsbäck försälja fastigheten Örsbäck 1:19.

INGEN LAX

Västansjö Fiskevårdsförening öns-

kar bidrag för utplantering av tresomriga laxöringar i östra Vitvattensjön. Fiskerikonsumenten har avstyrkt då sjöns gäddbestånd spolierar en sådan form av fiskefrämjande åtgärder. Enda möjligheten är att i så fall utföra en utrotning av det gamla fiskbeståndet med hjälp av ritten. Därmed säger också nämnden nej till bidrag till utplantering av laxöringsyngel.

Studiecirkelverksamheten blir betydligt dyrare. För budgetåret 1971 behövs totalt 85 070 kr. Största kostnadsökningen redovisas av Vuxenskolan genom anställandet av instruktör. Beredningsutskottet har försökt banta ned utgifterna, men utan resultat och kommunalnämnden godkänner de ökade kostnaderna. Till priser vid bilorienteringstävlingen "Bävernatta" får Nordmalings MHF 200 kr.

Kommunens hyresfastighet i Rundvik skall renoveras för 4 800 kr.

BÄTTRE BELYSNING

För istandsättningsarbeten på enskilda vägen AC 9 får överlögda vägsamfällighet 480 kr i kommunalt bidrag. Hrr Rolf Hellberg och Einar Westling i Brattsbacka hemställer om att ytterbelysningsanläggningen vid deras fastigheter om fyra ljuspunkter skall få anslutas till den planerade ytterbelysningen för hela byn. Nämnden godkänner detta. Vega Åström, Hörnsjö får bidrag till vattenledning på den del som icke kan erhållas genom förbättringslån.

Ava och Aspeå byar bör få sina ytterbelysningar hopbyggda. Det rör sig om 40 ljuspunkter och motiveras bl a av trafiksäkerhetsskäl. De berörda fastighetsägarna får en anslutningsavgift på 500 kr dvs samma som för Aspeå by. Ärendet går till fullmäktige, då det avviker från tidigare principbeslut om kommunala anslag till ytterbelysningar.

NYA VA-NÄT

Ljust kommer det också att bli efter nya infartsvägen till Rundvik och Lögdeå liksom trafikplatsen vid korsningen av E 4. Kostnaderna beräknas till 120 600 kr. Rundvik får sin träningsplan genom att kommunen utför arbeten för sk svårplacerad arbetskraft. Kostnaden beräknas till 35 000 kr med statsbidrag på halva beloppet.

Aven Nordmalings samhälle får nya va-nät, liksom spillvatten och dagvattenledningar. Det gäller kvarteret Eldern m fl. I förslaget ingår gatubyggnad i Åsgatan och Viltvägen. Kostnad 955 000 kr. I statsbidrag får kommunen 382 000 kr. Sibirienområdet i Rundvik håller sig med en egen liten isbana. Då anläggningen är att jämföra med parkanläggning och lekplats beslöt nämnden svara för strömkostnaden.

Slutligen tillstyrker nämnden att kommunens borgensåtagande för AB Norrlandsmöbler i Norrfors höjs till det ursprungliga beloppet om 200 000 kr.

Kommunalskatten upp 75 öre i Nordmaling

NORDMALING (VK)

Nordmalings kommunalnämnd dryftade vid sitt sammanträde på fredagen stafförslaget för 1971. Nämndens beredningsutskott har tidigare haft åtskilliga besvär med att baka ihop en något så när hållbar stat med beaktande av kraven från de olika nämnderna och hänsynen till kommunens skattebetalare. Resultatet blev, att beredningsutskottet bantade ned kraven från de olika delstaterna med 850 000 kr. på kapital- sidan, och 500 000 kr på driftsidan. Genom att minska investeringsfonden med 1,4 milj. kommer man undan med en skattehöjning på 75 öre. Den kommunala skatten blir då för 1971 12:75.

Staten är inte direkt stark, men heller inte direkt svag, var kommunalkamrer Harald Brännlunds kommentar. Säkert är det många kommuner som har det sämre ställt. Driftsbudgeten, som omsluter nära 23 milj uppstår på utgiftssidan 9 462 282 kr. För undervisning och annan kulturell verksamhet, 4 844 665 kr. För socialvård och socialförsäkring 1 595 790 kr. För byggnads- och planväsen, 1 095 442 kr. För industriell verksamhet, 833 992 kr. För fastighetsförvaltning och bostadsförsörjning, Rätts- och samhällsskydd kostar 301 209 och den centrala förvaltningen 905 659 kr. I statsbidrag får kommunen igen cirka 6,4 milj. Men

på inkomstsidan måste nära 16 milj täckas genom finansiering. Då får man cirka två milj att överföra till kapitalbudgeten som då får en omslutning på 5 760 420 kr.

De stora kostnaderna för industriell verksamhet går uteslutande till olika va-anläggningar och byggande av reningsverk i Nordmaling. Det rör sig totalt om två milj. Där man rår staten får bidrag med 835 000 kr. För byggnads- och planväsen blir utgifterna 2 020 000 kr. Där kommer 1,2 milj på ombyggnaden av Fjärdängsområdet i Rundvik, där kostnaden totalt blir 3 705 000 kr. fördelat på tre anläggningsår.

HERBERT BYLUND

NORDMALINGSKURIREN onsdagen 7 oktober 1970

Brödrastrid inför Nordmalings-ting

NORDMALING (VK)

Hela dagen togs i anspråk när en fejd mellan två bröder från en nordmalingsby på tisdagen rullades upp inför häradsrätten i Nordmaling. Enligt målsägaren hade han vid besök i juni förra året hos sin broder blivit tillfogad skador i ansiktet och på halsen av så pass allvarlig art att han fick gå sjukskriven i nära en månad. I skadestånd yrkade målsägaren 2 000 kr för förlorad arbetsförtjänst och 5 000 kr för sveda och värk. Skadeståndsanspråken bestreds helt av svarandesidan men man vitsordade 1 114 kr som skäligt belopp.

I sin slutplädering noterade chefsåklagare Sten Hamrin att uppgift stod mot uppgift. Att målsägarens pipa fick plockas upp från golvet och de skador som målsägaren bevisligen fått talade dock för, ansåg åklagaren, att målsägaren blivit överfallen. Som misshandeln ej kunde anses som ringa yrkade han på fängelse eller ett väl avvägt bötesstraff.

Den åtalade hade advokat Bengt Thoms som sin försvarare och denne menade att det inte kunde utslutas att målsägarens skador kunde

ha uppkommit på annat sätt. Ingen klar och entydig bild om vad som utspelats mellan bröderna hade redovisats. Han ansåg vidare att målsägaren uppträtt provokativt och att viss rätt till nödvärn föreläga. De skador som åsamkats ansåg försvararen ej vara av mera allvarlig art och bör rubriceras som ringa misshandel och att därför eventuellt bötesbelopp bör sättas synnerligen lågt. Beträffande begärt skadestånd ansåg försvararen detta som helt orimligt.

Dom i målet meddelas den 20 oktober.

Facket i Rundvik femtio år

PÅ LÖRDAG firar Rundviks fackföreningsrörelse sin 50-åriga tillvaro. 1920 bildades den riktiga fackföreningen, men den hade då föregåtts av en organiserad arbetareförening, som bildades redan 1907. Det var en sammanslutning utan stöd på riksplanet. Första protokollet vågade ingen underteckna. Där står: En för alla och alla för en.

6-10-70

SIDAN 5

VIGDE

7/10-70

— I Nordmalings kyrka vigdes på lördagen stud. Dan Håkan Boberg, Rundvik och sjuksköterskan Sonja Kristina Ågren, dotter till urmakarenästare Gösta Ågren och hans maka Ruth, Nordmaling. Kyrkoherde Gunnar Lodin, förrättade vigseln. Foto: Alfons foto, Nordmaling.

Tio trotjänare hyllade vid jubileet i Rundvik

RUNDBVIK (VK)

Vid avd. S 36, sektion Rundvik, av Sv. träindustriarbetareförbundets 50-årsjubileum hade ca 200 personer mött upp i ordenshuset på lördagen. Från företaget — Masonite AB — deltog bl a disponent Aarhur Brunnberg och direktör Hans Sköldkvist med hustrur. Rundviks manskör inledde med sång under ledning av före sågverksförvaltaren Carl Degerman.

Sektionens nye ordförande Assar Nilsson — även ordförande i storavdelningen i södra Västerbotten — hälsade välkommen.

Edvin Karlstedt, som varit ordförande i 30 år, gav en historik om det fackliga arbetet i Rundvik. Som en röd tråd genom hans anförande gick det goda förhållande som alltid rått mellan bolaget och de anställda i Rundvik.

— Visst har det varit kärt vid förhandlingar många gånger men vi har till slut kommit sams, sade han. Ingen form av arbetsmedläggelse har förekommit i Rundvik även om förhandlingarna ibland drog ut på tiden.

TROTJÄNARE

Yngve Persson i träindustriarbe-

tareförbundet avslutade sitt tal (refererat på annan plats) med att överlämna svenska träindustriarbetareförbundets förtjänsttecken och diplom till Edvin Karlstedt och till Folke Nilsson (kassör i 28 år).

Fackföreningen hyllade tio trotjänare med blommor, förutom Karlstedt och Nilsson, även Gunnar Rönnberg, Johan Karlstedt, Gustaf Forsberg, Walter Morland, Oskar Karlsson, Nils Ragnar Johansson och Valter Persson.

Därefter vidtog en lång rad av hyllningar. Hr Brunnberg talade för Masonite AB. Han lyckönskade fackföreningen och tackade för en stadigvarande duktig och ansvarskanande arbetarkår.

Han menade att rundviksborna kan se framtiden an med tillförsikt. Den utbyggnad som gjorts vid Masonitefabriken kan i dag sägas vara "inkörd" och lämnar nu goda resultat. Man har även märkt ökad efterfrågan på bolagets stora produkt masonite.

GAVOR

För Rundviks arbetarkommun talade John Erik Nylander och överlämnade som gåva en bordslampa till fackföreningens nya kontor. Bo Olofsson talade för partiketsen, riksdagsman Gunnar Rönnberg, Umeå, tidigare Rundvik, hyllade jubilarerna personligen och från Västerbottens SAP-krets. Olle Wegerdahl talade för arbetsledarna och

ombudsman Sture Raderman, Holmsund, för storavdelningen. Ordföranden Assar Nilsson blev mer och mer tyngd av blommor.

Martin Nordin, sektionsordförande vid sågen i Örsbäck, kom med en tenntalrik som gåva. Han tackade för att de i Örsbäck fått bli med och delade sen ut en minnesgåva även till Edvin Karlstedt, Folke Nilsson och Gösta Häggström.

Efter kaffet släpptes Nolaskogs "rolighetsminister" Eric Törnqvist loss. Hans historier gick hem med skratt och jubel.

12-10-70 ANDERS ASTRÖM

Tio trotjänare i det fackliga arbetet fick var sitt blomsterfång av fackföreningen.

Vuvarande handelsföreståndare John Hörnfeldt tittar i gamla bolagshandlingar tillsammans med förra föreståndaren Erik Andersson.

Aven han fick en kort anställningstid på grund av ohälsa.

Lars Adolf Åström, Långed: 1887–1900. Även han fick en rätt kortvarig tjänst. Vid sekelskiftet gifte han sig och bosatte sig i Baggård och blev kommunal förordnademan och nämndeman.

Axel Gustafsson, Lögdeå: 1900–1920. Här kom en man som blev länge i ledningen. Han var med under de hårda krigsåren då man bytte smör och andra produkter med bönderna. Efter sin tid som föreståndare fungerade han flera år som kassör.

Ragnar Sjöberg: 1920–1922. Han kom från Norrbyskär. Efter ett par år öppnade han egen affärsverksamhet i Rundvik, en rörelse som senare övergick till sonen Nils Eric och snart kan fira 50-årsjubileum. Anton Hörnfeldt, Mo: 1922–1934. Om honom berättas det att han

ledde bolaget på ett kraftfullt och föredömligt sätt och förde affärsverksamheten genom efterkrigstidens svåra bränningar.

Erik Andersson, Lögdeå: 1934–1969. Han är bolagets "längste" affärsledare och fortfarande nästan daglig gäst på affären. Han är också med i arrangemanget av 100-årsjubileet. Erik Andersson knöts för övrigt till affären redan 1922 som förste man i butiken och när han slutade förra året, den 31 januari, fick han Patriotiska sällskapets guldmedalj i 1:a storleken.

John Hörnfeldt, Mo: Blev chef efter Erik Andersson den 1 februari förra året. Han är son till Anton Hörnfeldt och började i affären, som biträde, på 1930-talets början. Han har, liksom sin företrädare, gått den långa vägen. Lärt av både sin far och sin företrädare på chefsposten.

INYA LOKALER

1958 blev det verkliga märkesåret. Då revs den gamla åttaknutbyggnaden och fick ge plats för en stor modern affärsfastighet, där man även gav utrymme åt parkeringen. Nu fick man en modern stil på affärsinredningen med snabbköp.

Omsättningen har stadigt gått i öjden. Hertil har väl också penningvärdets förändring medverkat. 1950 var omsättningen 520 000 kronor, 1960 800 000, 1965 1 055 000 och 1970 1 400 000 kr. Nu är man också ensam herre på täppan sedan Konsum lade ned sin filial för några år sedan.

100-årsfest med lammstek firades på fredagskvällen i byns missionshus.

Köpmannaföreningens konsulent Arvid Söderström var med och demonstrerade sin berömda styckningskonst och dagen tillägnades bolaget på lammstek.

Ongelfabriks Sven-Erik Holmlund, Nyåker, underhöll med orgelmusik och dessutom ingick i arrangemanget en musikgissningstävling.

HERBERT BYLUND

Lögdeå handelsbolag 100 år Hoppfullt inför nya seklet

NORDMALING (VK)

Ett ganska märkligt jubileum firas just nu i Lögdeå. Lögdeå handels AB fyller 100 år. Det skulle man väl egentligen inte ha fått göra med hänsyn till den strukturförvandling som allmänt är på gång i vårt land. Handelsbolagets tid är liksom förbi. Men kvar finns Lögdeå och kvar finns också Nysätra och de två lär ska vara länets sista handelsbolag. Deras tid tycks inte vara förbi. Ätminstone präglas Lögdeå handelsbolag av stor vitalitet. Man går med obrutna krafter och med hoppfullhet om framtiden in i ett nytt sekel.

Det var 1870, strax efter de mycket omtalade svågären, som Lögdeå fick sin första affär. Lögdeå handel startade då sin verksamhet. Den drevs de första femton åren som handelsförening. Denna första affär var inrymd i den s.k. Loftsgården på Gustaf Ersbacken eller Gustaf Ers-gården. Den var uppförd på den öhmanska fastigheten i Lögdeå.

Kassör i denna första handelsförening var bonden Jakob Persson i Lögdeå och som föreningens första handelsbiträde, eller bodbiträde som man då kallade folket bakom disken, var "Maria från Sannansjö". Hon kallades bara så. Strax efter starten inköpte föreningen en s.k. åttaknutbyggnad och lät uppföra den på den nuvarande tomten.

Året 1885 blev det nytt märkesår. Då ombildades föreningen till aktiebolag med en aktiestock på 964 aktier. Varje aktie lydde på 10 kr och ingen aktieägare fick teckna sig för mer än 20 aktier.

1889 tillbyggdes fastigheten med ytterligare en byggnad på baksidan, som sedan användes som magasin. Då magasinbyggnaden för ett tiotal år sedan revs bort hittades ett par minneskrifter under den s.k. krepåsen. Där fanns 1889 års styrelse upptagen med namnen

Häradsdomare J. A. Wiklund, mångårig ordförande på senare tid.

Johan Olof Edmark, J. O. Strandberg, Jonas Lundmark, Adolf Sjöberg, J. L. Jonsson och Arvid Hörnell. Skrivelsen var undertecknad av dåvarande handelsföreståndare August Sjöberg.

Ett annat märkesår i den sekel-långa historien blev 1897. Då beslutade man nämligen installera telefon i butiken. Det var i samma vecka som nämndemannen Lars Adolf Åström från Långed, sedermera baggårdsbo, anställdes som föreståndare.

PIONJÄRER

I de gamla protokollböckerna kan man också hitta namnen på de verkliga pionjerna för handelsbolagets tillkomst för 100 år sedan. I de första styrelserna åter-

fanns nämndeman Anders Wiklund samt hemmansägarna Johan Olof Åberg, Johan Wiklund, Johan Sjöström, Erik Olof Norberg, Johan Lögden, Johan Sjöberg, E. G. Eriks-son och Jakob Persson.

Namnet Wiklund förekommer många sammanhang i bolagets historia. På senare år var häradsdomare J. A. Wiklund ordförande under en lång följd av år.

Det var inte så stora omsättningar på den tiden. Säkert var det också svårt att få det hela att fungera gånge. Men för mål var en egen affär väsentlig.

10 FORESTÄNDARE PÅ 100 ÅR

Den förste föreståndaren för bolaget i Lögdeå anställdes 1873. Lärarbonden Anders Olof Hörnsten. Han kvarstod till sin död 1888, då han bara 41 år gammal. Om honom berättas det att han förlyste sig på en tung mjölsäck. Någon gång brast där inne kroppen och han fick en allt för tidig död.

August Sjöberg: Anställdes som föreståndare efter Hörnsten 1888 och blev kvar i fem år då han flyttade till Rönholm och blev bonden. Även han dog ung, bara 36 år.

Anders Lundkvist: 1893–1894. var den som satt den kortaste tiden vid rodet.

Jakob Öberg, Aspeå: 1895–1897.

21-10-1970

21-10/70

KATASTROFBRAND I RUNDVIKS SÅG

Skadevärdering: 5–6 miljoner

Sex brandkärer kämpade på söndagsmiddagen desperat för att rädda Rundviks sågverk. Kampen var praktiskt taget förlorad från början — redan när elden upptäcktes hade den fått sådan omfattning inne i byggnaden att förloppet blev explosionsartat när lågorna bröt genom tak och sprängde fönsterrutor.

Rundviks och Nordmalings brandkärer måste begära förstärkning från kärnorna i Örnsköldsvik, Hörnefors, Umeå och Vännäs.

Brandskadorna uppskattas till 5–6 milj.

Hur elden uppkommit vet man inte. Det hade emellertid pågått reparationsarbete i sågen under lördagsförmiddagen. Därefter hade man haft brandvaktt under fem timmar i sågen, som dessutom står under regelbunden tillsyn av väktare.

Sorterings- och torkanläggningarna lyckades man rädda, främst kanske tack vare att truckförare kunde snabbinkallas. De lyckades i en rassande fart föra ut de ca 20 standards virke som

fanns i sorteringsverket, så att man kunde komma in där med brandslangarna.

73 man arbetade i sågen och ytterligare ett 70-tal i brädgården. Man hoppas att den skall återuppgyggas omedelbart och att Rundviks-sågens leveranser under tiden skall kunna klaras bl a genom samarbete med T. Nordströms såg i Örsbäck, där Masonite AB redan nu har viss legosågning.

46-10-70 SIDAN 10

26-10 1970

FOTO. NISSE STROM

Branden i såghuset syntes vida omkring och fem brandkärer hade en svår uppgift att rädda så mycket som möjligt. På bilden syns t. h. såghuset med timmerintaget där branden började. T. v. te-gelbyggnad med truckgarage, verkstad och enheter för sprutlackering av board. Längst t. v. skymtar torkhuset, som kunde räddas. Skorstenen som skymtar i bakgrunden tillhör masonitefabriken.

Branden ...

Forts från sid. 1

timmars brandbevakning. Från elva-tiden på lördagen fanns ingen personal i sågen, undantaget den kontinuerliga tillsynen, som handhas av Städersnas vakt. Anläggningen var försäkrad till avsevärt belopp men det kommer inte att helt täcka en nybyggnad.

SEX BRANDKARER

Branden fick ett mycket explosionsartat förlopp. Det tog bara några minuter från det att branden upptäcktes till det att hela såghuset var ett enda eldhav. Brandmännen fick därför koncentrera sig på att hindra elden från att sprida sig till torkavdelningen, vilket också lyckades. Förutom brandkårerna i Rundvik och Nordmaling tillkallades också brandkårerna i Hörnefors, Umeå, Örnsköldsvik och Vännäs. De två senare behövde dock aldrig ngripa. Ett stort antal truckar sattes omedelbart in för att i skytteltrafik forsla virket från det fullbelagda torkhuset till brädgården. För den händelse att man inte skulle lyckas begränsa elden.

Trots att vinden hela tiden låg mot sorteringsavdelningen och torken kunde detta räddas.

Rundvikssågen byggdes 1891

RUNDEVIK: Sågen i Rundvik som på söndagen härjades av eld och på en dryg timme jämnades med marken har en lång historia. Själva såghuset, en träbyggnad i två plan, byggdes 1891. Intelligande hus, som rymde maskinsal och ångpanna som uppfördes samtidigt, är av tegel.

Det har skett genomgripande förändringar med sågens maskinella utrustning men byggnaden som nu brunnit var till sin yttre form identisk med den första. 1920 var det stor ombyggnad. Nytt sorteringsverk byggdes. El-lok fraktade virket och staplingen skedde med lyftkranar.

1930 drabbades sågverket av en stor eldsvåda. Den 15 juli, en lördag, började det brinna i brädgårdens södra ände och inneliggande virkeslager, ca 700 000 standards, blev en väldig brasa.

Nära två km lång var brädgården på den tiden med virkesskjul och staplar. Fullastade prämar brann vid kajerna, allt var kruttorrt och försöken att stoppa elden var fruktlösa.

Året tidigare brann det i fabriken som då var under uppförande. Ett stort lager av paraffinsäcker tog eld och fabriksstarten blev flera månader försenad. 1964 fick sågverket en radikal ombyggnad. Bandsågar av modern typ sattes in, tvenne sågramar från tidigare behölls, såghuset varmbonades, virket staplades paket och truckar forslade virket. Torkhus byggdes också. Ca 10 000 standards var sågens årsproduktion de senaste åren. Sedan 1800-talet har sågverksdriften pågått i Rundvik och nu hoppas alla att en ny såg ska uppföras i stället för den brunna.

Lösnummer 60 års

248. Måndagen 26 oktober 1970

Västerbottens frisianade länstidning

Måndagen 26 oktober 1970

Västerbottens-Kuriren

KATASTROFBRAND I RUNDVIKS SÅG

Skadevärdering: 5–6 miljoner

Sex brandkärer kämpade på söndagsmiddagen desperat för att rädda Rundviks sågverk. Kampen var praktiskt taget förlorad från början — redan när elden upptäcktes hade den fått sådan omfattning inne i byggnaden att förloppet blev explosionsartat när lågorna bröt genom tak och sprängde fönsterrutor.

Rundviks och Nordmalings brandkärer måste besära förstärkning från kårerna i Önsköldsvik, Hörnefors, Umeå och Vännäs.

Brandskadorna uppskattas till 5–6 mil.

Hur elden uppkommit vet man inte. Det hade emellertid pågått reparationsarbete i sågen under lördagsförmiddagen. Därefter hade man haft brandvakt under fem timmar i sågen, som dessutom står under regelbunden tillsyn av vaktare.

Sorterings- och torkanläggningarna lyckades man rädda, främst kanske tack vare att truckförare kunde snabbinkallas. De lyckades i en rasande fart föra ut de ca 20 standards virke som fanns i sorteringsverket, så att man kunde komma in där med brandslangarna.

73 man arbetade i sågen och ytterligare ett 70-tal i brädgården. Man hoppas att den skall återuppyggas omedelbart och att Rundviks-sågens leveranser under tiden skall kunna klaras bl a genom samarbete med T. Nordströms såg i Orsbäck, där Masonite AB redan nu har viss legosågning.

SIDAN 10

FOTO: NISSE STROM

Branden i såghuset syns i bilden. En stor mängd virke ligger i vattnet. En bil är också synlig i bilden. En del av byggnaden är fortfarande kvar. En del av byggnaden är fortfarande kvar. En del av byggnaden är fortfarande kvar.

Explosionsartad brand i Rundvik ödelade Mazonite AB:s sågverk

RUNDVIK: Värden för mellan fem- och sex miljoner kronor gick till spillo vid en explosionsartad brand på söndagen när Mazonite AB:s såganläggning i Rundvik ödelades. Branden började i södra delen av såghuset och efter några minuter

var sågavdelningen helt övertänd. Tack vare ett intensivt arbete från i första hand Rundviks och Nordmalings brandkårer samt företagets egen brandstyrka lyckades man rädda sorteringsavdelningen som var sammanbyggd med såghuset.

Även den dyrbara torkanläggningen värd 2 miljoner kronor som hela tiden var starkt hotad undgick lågorna. Branden upptäcktes av Bertil Lundström vilken jobbade i det bara 50 m från sågen liggande fabrikskomplexet. Lundström larmade vaktstugan och inom några minuter var Rundviks brandkår tätt följd av brandkåren i Nordmaling på plats.

SAGEN BYGGS UPP
Sågene som efter en genomgripande ombyggnad 1961 och som de senaste åren haft en kapacitet av ca 11.000 standards kommer med all sannolikhet att återupbyggas berättar direktör Arthur Brunnberg. Nuvarande sågområde är dock för trångt vilket kan betyda att en viss omdisposition av marktillgångarna kan bli nödvändiga. Ett i dagarna ingånget avtal mellan Mazonite AB och

Nordströms såg och hyvleri, örtrisk kan möjligen också inverka när planerna för den fortsatta driften tar form.

Avtalet som innebär samarbete mellan båda företagen när det bland annat gäller försäljning och skeppning är så nytt att man ännu inte hunnit tillämpa det i praktiken.

100 MAN BERÖRS
Sammanlagt berörs ca 100 man

av brandkatastrofen, berättar sågverksförvaltare Erik Grundel för VF.

40 man var direkt knutna till de två skiften vid sågen. Där till kommer 30 man på sorteringsavdelningen och 40 man vid brädgåden. Företagsledningen satte sig omedelbart ner för att dryfta situationen och förvaltare Grundel säger att man inte förrän på måndagsmiddag kan ge någon uttömlig presskommentar. På

måndagen kommer alla anställda att vara sysselsatta dels med röjningsarbeten och dels via olika omfördelningar. Representer för företaget säger att brandsaken är okänd. På lördagen var det endast rutinmässiga reparationsarbeten igång vid sågen och därefter följde fem

Forts. sid. 5 spalt 1

BILDEN: Den våldsamma branden utvecklade väldiga rökmoln.

DET VAR FESTSTÄMNING på fredagskvällen när Lögdeå Handels AB firade 100 år. Styrelsens ordförande Gunnar Jonsson hälsade välkommen och kunde glädja sig åt en nästan fullsatt EFS-lokal. Dessförinnan hade orgelbyggare Sven-eric Holmlund, Nyåker, underhållit med musik. Före handelsförestandaren Erik Andersson var den som presenterade den historik som åskådliggjorde handelsbolagets seckellånga insatser väl assisterad av konsulent Arvid Söderström Umeå, som med ljusbilder tog de närvarande nära 100 år tillbaka i tiden. Det var främst de gamla ponjirerna som presenterades. Men Arvid Söderström passade också på att demonstrera hur man handskas med lammkött, på ett förnuftigt sätt.

Alla närvarande bjöds att smaka på både det ena och det andra. Man firar ju inte var dag. En hel del firmor och grossistföretag av olika slag passade också på att gratulera 100-åringen.

Bilden: En kvintett ur styrelsen tittar i gamla protokoll. Fr v Erik Andersson, John Hörnfeldt, Daniel Åberg, Gunnar Jonsson och Gustav Nilsson.

2222 pipor i olika storlekar har intonator Anders Grönlund att slutjustera och stämma in.

NY KYRKORGEL I NORDMALING

NORDMALING (VK)

Andra söndagen i advent blir en stor högtid för Nordmalings församling. Då kommer biskop emeritus Ivar Hylander Umeå att inviga kyrkans nya orgel. Professor Alf Linder invigningspelar. Den nya orgeln, byggd av Grönlunds orgelfirma i Gammelstaden, har 33 stämmor och sammanlagt 2222 pipor. Den största är fem meter och den minsta 6 mm – den senare knappt hörbar. Nyskapelsen kostar församlingen ca 155.000 kr. Därtill kommer en del omkostnader för bl a ny laktarbarriär.

Kantor Brage Edström, Nordmaling, som följt orgelbygget från första dagen i mitten på augusti, har redan spelat på den nya orgeln under tre söndagar. Ån fattas dock många pipor.

Bröderna Anders och Jan-Olof Grönlund – andra ledet orgelbyggare – är nu i färd med inmontering och intonering och beräknas vara klara med detta i god tid före 6 december.

KYRKANS FEMTE ORGEL

Den orgel som nu ersatts tillfördes kyrkan i samband med restaurering 1950–51. Man byggde då om den orgel som uppsattes i kyrkan

1906. Bl a lade man om från mekanisk till pneumatiskt system. Tyvärr lyckades man inte riktigt så bra. Den nya konstruktionen mår inte väl i den elvarme som kyrkan fick vid ombyggnaden. Lufttuberna torkade sönder och man hade problem med orgelverket en följd av år innan man fick kyrkofullmäktige till beslut om inköp av en ny orgel.

Såvitt vi kunnat utläsa i kyrkoherdes Rådes bok om Nordmalings kyrka och församling är den nya orgeln kyrkans femte. Förridaren Pål Billberg byggde den första år 1750.

Om Pål Billberg finns att läsa i församlingens "Dödbok" bl a "att han efter soldattjänst tog avsked 1725 blev klockare i Umeå men länstjänsten, när han 1749 kom till Nordmaling och byggde orgelverket som noggsamt vittnar om dess smalle".

1806 beslöt sockenstämman göra en frivillig insamling vid husförhören för inköp av ett nytt orgelverk. Insamlingen gjordes under flera år. 1808 fick man 86 daler, 1809 17 daler och 1810 50 daler. Det var krigsår och svåra tider. 1811 skänkte prostens Jonas Nordén själv 25 daler och samma år började den nya orgeln uppmonteras. Orgelbyggaren Per Strand, Stockholm, byggde den för en sammanlagd kostnad av 1711 riksdaler och 6 rundstycken. Orgeln hade 12 stämmor. Den orgel som byggdes 1806 kostade församlingen 9.759 kr och 7 öre

ANDERS ASTRÖM

26-10-70

28-10-1970

Valutställning

VALET I NORDMALING i år fick en något annorlunda prägel än tidigare. För det första hade man bytt lokal. Kommunhuset ersattes med församlingsgården. Ett bra val, det kanske bästa under hela valdagen. Ett bra val passade också Medborgarskolan på att göra. Man ordnade en utställning av sina

ser. Utställningen ordnades vägg i vägg med vallokalen och de flesta väljarna passade på att titta på all den grannlåt som ställdes ut.

Bilden: Handledarna Martha Riese och Eivor Lindström samt Medborgarskolans nordmalingschef fru Barbro Bergenholm framför utställningen av handmålade porslin.

DÖDSFALL

Adolf Bäckman, Gräsmyr. I sitt hem i Gräsmyr avled på torsdagen förra hemmansägaren Erik Adolf Bäckman. Han var 79 år och sörjes närmast av maken Frida, född Lindgren, dottern Siri, maka till hemmansägare Carl Strandberg, Gräsmyr, samt barnbarn.

Han var född i Gräsmyr, men flyttade som 12-åring tillsammans med föräldrarna till Sundsvall. Som 16-åring började han lära charkuteriyrket. Han kom som charkuterist till Umeå och träffade där sin blivande maka. De ingick äktenskap 1917 och kunde fira guldbröllop för tre år sedan. I samband med äktenskapet övertog de ansvaret för halva svärföräldrahemmanet i Gräsmyr. Cirkeln hade slutits för Adolf Bäckman, som därmed var tillbaka i sin födelsebygd. Han byggde nya hus, ny mangårdsbyggnad, till och med av tegel, som var rätt sällsynt på den tiden. 1935 började han med slakteri i samarbete med RLF och den nybildade producentföreningen, som han själv varit med om att skapa.

Genom sin kunnighet som charkuterist och som god matlagare har Adolf Bäckman under årens lopp ofta anlitats vid fester och bröllop.

Han var på sin tid ombud för utsädesfirman Svalöf ett tiotal år. Han arbetade vidare med tegeltillverkning och var även pionjär som bilist på sträckan Gräsmyr-Umeå med en italiensk Apollo.

80 år fyller 28 september fru Emma Forslund, Levar, Nordmaling, maka till framlidne torparen Erik Forslund.

Hon är född i Levar och kom i unga år till Nyåker som affärsbiträde. 1910 ingick hon äktenskap och makarna bosatte sig första tiden i Nyåker. Men efter något år flyttade de till Levar, till hennes hemställe. Ett mindre jordbruk hjälpte till att ge hemmet och de

många barnen försörjning. Och det var nog ett litet konststycke med hänsyn till att familjen kom att räkna hela 14 barn, varav 13 är i livet. Maken dog i början på 1940-talet. Då var många av barnen alltför minderåriga, men hon var väl vuxen att klara även den uppgiften. För nio år sedan kunde hon glädja sig åt att ha alla tretton barn hemma hos sig. Det var en stor händelse i hennes liv, isynnerhet som hon har en dotter även i Amerika. Men i dag upprepas samma händelse. Då är hela familjen åter samlad.

FRÅN BYN

Gräsmyr

GRÄSMYR BY är hela 10 km lång och därmed den i särklass längsta inom Nordmalings kommun. Med de långa avstånden följer också en rad problem. Vi har länge väntat på att få det lite ljusare omkring oss, dvs ytterbelysning. Detta i all synnerhet som grannbyn Mullsjö fick den förmånen för två år sedan. Men det bottnar mycket i det faktum att Gräsmyr måste få ett nät med inte mindre än 240 ljuspunkter. Det har liksom med byns längd att göra.

Nu är saken dock snart klar. Den tillsatta kommittén som består av Gustav Bäckström, Hans Johagen, Emil Nyberg och Gottfrid Gradin har uppgörelsen med Vännäs kraft klar för rätt länge sedan och arbetena med ytterbelysningsnätet kunde påbörjas redan under sommaren. Nätet omspannar 240 ljuspunkter. Kostnaden ligger på 170.000 kr. Av den summan får byn i kommunalt bidrag 75 procent eller 127.000 kr. Fortsättningsvis svarar kommunen för driftskostnaderna.

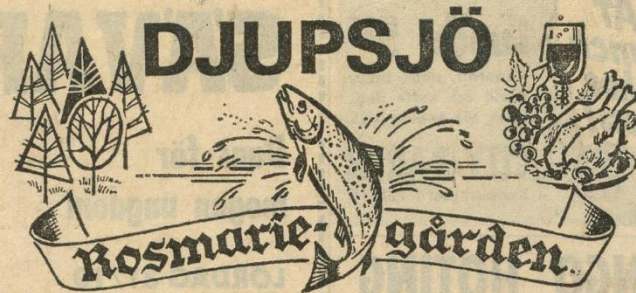
GRSMYR HAR alla förutsättningar att så småningom bli något av en sovstov till Umeå. Avståndet 35 km är inte avskräckande. Och Gräsmyr har gott om tomtmark till billiga priser. Men det krävs i första hand en ordentlig upprustning av vägförbindelserna. Länsväg 512 från Röbbäck förbi Gräsmyr till Brattfors och Levar måste få en genomgripande förbättring. Dtt gäller främst då delen Röbbäck-Gräsmyr. Den vägen är vedervärdig. Krokig, smal och under lång tid av året förstörd av tjälskott. En vägomläggning var aktuell redan förra året men då flyttades, enligt uppgifter från kommunalkontoret i Nordmaling, anslagen över till ett brobygge i Skellefteå. Man kan fråga sig. Var detta vettigt?

LENA
(Pryö på VK i Nordmaling)

VIGDE

Chauffören Erland Ingemar Adolfsson, Sunnansjö och Ruth Margareta Molander, dotter till fru Anny Molander, född Johansson, Hyngelsböle och hennes framlidne make Valentin Molander. Vigseln förrättades i Nordmaling av kyrkoadjunkt Herbert Andersson. (Foto: Alfons, Nordmaling).

DJUPSJÖ

Rosmariegården

NORDMALING - TEL. 0930/430 18

DANS FÖR ALLA ÅLDRAR

Musik: Topporkestern

KJELL RUNES

Fredag den 30 oktober kl. 21—01.

Alla Helgons dag, lördag och söndag familjemiddag med stort smörgåsbord, varmrätt samt efterrätt 12:—.

Barn halva priset. Välkomna.

30-10-70

†

Vår älskade Mor
Farmor och Mormor

**Naima Katarina
Lundström**

* 28/4 1892
† 7/10 1970

har i frid flyttat till sitt himmelska hem. Sörjd och saknad av barn, barnbarn, släkt och vänner samt Sionförsamlingen, Hörnefors.

Mullsjö, Nordmaling 9 okt. 1970

Barn
Barnbarn

Kära lilla mor nu är din stråvan slut. All smärta den är borta, och du får vila ut. För allt vi vill dig tacka, för kärlek rik och stor, för omsorg och all möda.
Tack kära lilla mor.

Frikyrklig begravningsakt äger rum i Nordmalings gravkapell söndagen den 18 oktober kl 13.00. De som med sin närvaro önskar hedra den hemgångnas minne inbjudes till församlingssgården. I stället för blommor tänk på Sionförsamlingens blomsterfond för yttre missionen.

10-10-70

Orsaken till sågbranden förblir gåta

Orsaken till sågbranden i Rundviksverken i söndags kan inte fastställas. Anläggningen är så totalhärdad och allj ledningar och maskindelar är så sönderbrända, att man inte med ledning därav kan sluta sig till hur branden började, säger kriminalassistent Rune Cederblad, Umeå, som lett undersökningsarbetet.

Man har fått fram att reparationsarbetet, bl a svetsning, förekommit i anläggningen något dygn före branden. Det kan inte uteslutas att detta varit den direkta anledningen, men ingenting kan heller bevisas i den riktningen.

Sedan undersökningen nu är avslutad har tillstånd getts för upp-
röjning av brandplatser

Fredag 30 okt

1970 30-10-70

Oktober blev kallare än normalt

NORDMALING (VK)

Årets oktober har varit något kallare än normalt. Medelvärde vid flygvarnets väderleksstation i Nordmaling ligger vid 3,3 plusgrader mot ett normalvärde på 4,0 grader. Det var kallast i slutskedet, 29, med 10 minusgrader och varmast, 17, med 16 plusgrader. Som jämförelse kan nämnas att 1966 bjöd på 2,7 plusgrader och att 1970 var rekordkall med 0,1 minusgrader som medelvärde. At andra hållet gick det året därpå med hela 8,8 plusgrader. Väderleken i oktober kan variera högst väsentligt år från år. För två år sedan uppmättes hela 20 minusgrader 28 oktober.

Nederbörden i år, 101 mm är betydligt över det normala. Normalvärdet för den senaste 20-årsperioden är 61 mm, årets oktobernederbörd har i stort sett koncentrats till två perioder. Dels 6-8 okt. med över 50 mm på tre dygn och dels 19 till 20 med 35 mm, alltsammans i regn.

HERBERT BYLUND

30-10-70

Nordmalings kyrkobroder höll årsmöte på onsdagen. Till ordförande omvaldes K. G. Wilhelmsson med Birger Lindahl som vice och Halvard Sidebo som sekreterare. Kassör blev Gunnar Sundqvist. Övriga i styrelsen: Gustav Boström, Rundvik, och David Lindström, Nordmaling.

Under året har brödrakören hållit nio sammanträden. Medlemsantalet är 23. Under året har bröderna gjort gesök på kronikerhem och hos handikappade, svarat för spridning av kyrklig litteratur etc.

Så var det i Nordmaling år 1957

FOTO: HERBERT BYLUND

Flyget på Nordmaling invigdes med sång och tal 19 maj 1957.

Bostadsbebyggelsen i Nordmaling

NORDMALING (VK)

Nordmalings kommun har av länsbostadsnämnden tilldelats 2600 kvm. lägenhetsyta för bostadsbebyggelse 1971. Kommunalnämndens arbetsutskott har fördelat kvoten och fastställt följande turebningsförslag. Be Pettersen, Levar 2:66 Lage Eriksson, Prästb., Nordmaling. Folke Häggström, do, Sverre Fredriksson, Rundvik, Ingemar Karlsson, Prästb. Nordmaling, Bror Öberg do, Gösta Lundström, do, Kjell Westermark, Lunden, Nordmaling, Assar Jonsson, do, Ake Bylund, Björnen, Nordmaling, Ulla Boström, Levar, Carl G. Gustafsson, Lögdeå 6:196, Hardy Eriksson, Kniven, Rundvik, Tord Agestedt, Prästb. Nordmaling, Jens Eriksson, Lögdeå 6:197, Karl G. Karlsson, Prästb. Nordmaling, Stellan Johansson do, Anskar Österlund, Levar 2:39, Bengt Grundström, Nordmaling, Elving Andersson, Skepparen, Rundvik, Lennart Blomkvist, Prästb. Nordmaling, Assar Nording, Ljungen, Rundvik, Krister Persson, Lögdeå 5:24, Ivan Halvarsson Lunden, Nordmaling, Lennart Jonsson, Lögdeå 3:103 och Gunnar Lundström, Muraren, Rundvik.

Beträffande föreslagen gruppbebyggelse, det gäller ansökningar från Gullringshus AB, Usterströms entreprenader AB, Nordmalingsbyggen AB och Villabyggen AB, menar arbetsutskottet att extrakvot skall beviljas för sådan gruppbebyggelse och länsbostadsnämnden skall underrättas om kommunens behov av lägenheter genom särskild skrivelse.

Dispositions rätt till tomter har beviljats Lennart Jonsson, Rundvik (Lögdeå 3:103), Krister Persson, Rundvik (Lögdeå 5:24) och Gunnar Lundström, Rundvik (Muraren nr 3). Förbättringslån har tillstyrkts för

Algot Lindblom, Rönholm kostnad 11.500 kr, Klas Severin Olofsson, Nordsjö, kostnad 4.000 kr och Gunnar Häggkvist, Norrfors kostnad 13.000 kr. Knut Gunnar Persson, Nordmaling, har sålt sin bostadsfastighet i Nordmaling till Nils Häkan Sjodin, Lögdeå. 21-10-70

Jet om två år

UMEÅ FAR jetflyg om två år. Det bekräftas av Linjeflygs direktör Arne Wickberg i en intervju. Det innebär att det blir större, rymligare och framför allt snabbare flygplan på vårt inrikesnät. Den flygplanstyp som Linjeflyg tänker sätta in är det holländska Fokker Friendship 28 som kommer att ha en marschhastighet på dryga 600 km mot Metropolitans nuvarande 375. Flygtiden Umeå—Stockholm reduceras till 45—50 minuter.

Direktör Wickberg avslöjar vidare, att Norrland i dag svarar för Linjeflygs största trafikunderlag och att Umeå i det fallet tillhör ett av de största glädjeämnena. Det har gått 15 år sedan man började flyga på vår landsända med de första landningarna i Nordmaling.

SIDAN 13

21-10-70

21-10-70